

ספר

כִּי לֹא יֵדַח מִמֶּנּוּ נִדְחַח

דברי הנער בן 15 שעבר מוות קליני ומה שראה בעולם העליון

חלק ג'

הוספות לספר "כי לא ידח ממנו נדח"

על המוות קליני של הנער בן 15

ומלחמת גוג ומגוג

וְחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת

לְבַלְתִּי יֵדַח

מִמֶּנּוּ נִדְחַח

שמואל ב' פרק יד פסוק יד

יוצא לאור עולם

על ידי מפעל הזוהר העולמי בת ים

0527-651911

מפעל הזוהר העולמי

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
 האדמו"ר מהאלמין
 חיבר למעלה מאלף ספרים
 על כל מקצועות התורה

סניף בת ים
 רחוב בר יהודה 50
 בת ים יצ"ו ארץ ישראל
 טל: 0527651911

לקבלת ספרי זוהר

ירושלים בית שמש בני ברק

אצל החפא קיחפרקטר
 ד"ר איתמר ברים ירושלים:

054-8441423

מפעל הזוהר העולמי

050-4116923 / 0527651911

050-4134669 / 050-4133475

**על ידי עיון עמוק בסודות התורה יכולים לפקוד עקרות
 ולרפאות חולאת חזק.**
 (ספר המדות אות סוד, למוהר"ן זי"ע)

מי לה' אלי! - משה רבנו שואל ומבקש למי יש את הזכות לקרב את עם ישראל לאבינו שבשמים? כל המשתתף בהדפסת ספרים הקדושים ספרי הערב רב והמסתעף 5 חלקים, תורת הזוהר י"ח חלקים דהיינו כל הזוהר הקדוש בלשון הקודש באותיות גדולות, בהפצתם ברבים לאלף בתי מדרשיות ויותר, להצלת עם ישראל, יזכו לכל הברכות והבטחות שכתב הרשב"י בזוה"ק בפרשת תרומה (דף קכ"ח). האם יש מחשב שיוכל לחשבן את הזכות הגדולה שיכולים לזכות בכסף קטן? התורם משלם ישר לדפוס!!!

לפרטים: 0527-651911

ha-zohar.info-ha-zohar.com-ha-zohar.net-allzohar.com-
 dafzoharyomi.com-dailyzohar.com-unityzohar.com-israel613.com

"כי לא ידח מזמנו נידח" חלק שלישי [ג' חשוון תשע"ו] שאלות ותשובות

שאלה א': למה האדמו"ר שליט"א אומר וכותב על עדות הנער בן 15 שעבר מוות קליני, שהיא אמת - כאשר הרב הצדיק רבי אמנון יצחק שליט"א אומר שזה שקר!

תשובה - א': כאשר כתבתי ודרשתי לפני מספר שבועות ברדיו 2000 טרם שמעתי תגובתו של הרב אמנון שליט"א (וייתכן שתגובת הרב שליט"א התפרסמה רק לאחרונה זמן רב לאחר דרשותי).

תשובה - ב': לפני שבוע שאלתי לחסיד שלו שמתפלל בבית המדרש שלי מה אומר הרב הצדיק רבי אמנון שליט"א? [וכולם שמעו את התשובה] החסיד שלו ענה, שהרב אמנון שליט"א אומר שהוא כבר צועק אותם הדברים עשרות בשנים ולא מאמינים לו, ובא ילד ואומר כל מה שהוא אמר ולו כן מאמינים!

האמת: מגודל הכאב שיש להרב אמנון שליט"א להחזיר את כל היהודים בתשובה שעל זה מוסר נפשו עשרות בשנים, שאם ניקח את כל הרבנים בכל העולם כולו ביחד, לא זכו לעשות כל כך הרבה בעלי תשובה כמותו, ואשרי חלקו, ואשרי יולדתו שזכה לזה!

ומגודל ענוותנותו, לא משער לבד איזה כח גדול יש לו, שברוך ה' הכח של התשובה שלו כל כך גדול שאלפי אלפים אנשים הפסיקו לאכול בשר, ואוכלים היום רק דגים, וכל זה על ידי אותו צדיק אמת שגילה את האמת על כל הכשרויות והסכינים והסירכות וחלב ודם שרבני הערב רב מאכילים אותנו במזיד!

שאלה ב': הרב אמנון יצחק שליט"א מביא מומחה גדול שידוע שפת הגוף ואומר שהכל שקר, אז למה האדמו"ר שליט"א חושב שזה כן אמת?

תשובה - א. המומחה הזה, סביר להניח שמחלל שבת ואוכל טריפות והמוח שלו רחמנא לצלן היטמטם ולכן איך אפשר שאני אאמין לו?

ב. אם המומחה יאמר שזה אמת, מה יקרה? הוא צריך לעשות תשובה! האם אתה חושב שהוא מוכן לזה? בוודאי שלא ירצה לעשות תשובה! חוץ אם ישמע לכל הפחות 26 שיעורי מוסר מהצדיק רבי אמנון יצחק שליט"א, ואז אולי יעשה תשובה!

ג. אם יש לנו היום מאות רבנים גדולי ישראל שידועים ש"ס וכו', שומרים שבת, אבל אוכלים נבילות וטריפות והמוח שלהם היטמטם רחמנא לצלן, והם רבני הערב רב כמבואר בזוהר הקדוש ובכתבי האריז"ל והתלמידי בעל שם טוב 310 פעמים נגדם, וזו אומרת לנו התורה הקדושה תתרחקו מהם, שהם ערב רב, וכו', ורק הקדוש ברוך הוא ימחוק אותם לבד, כמבואר בזוהר¹ ובגלגל זה יצאו במלחמת חרמה נגד הצדיק המזכה הרבים הרב אמנון יצחק שליט"א, שהם מראשי הערב רב, כך פוסק הרשב"י בזוהר הקדוש, אז אם בארזים יצאה שלהבת מה יאמרו אזובי קיר! - ואיך אפשר לי להתחשב ולהאמין למחלל שבת ואוכל נבילות וטריפות שהמוח שלו היטמטם?

1. חֶסֶד גְבוּרָה, שְׁיַעֲשֶׂה בָהֶם קָרֵב עִם עַמְלֵק, וַיִּמְחָה אוֹתוֹ וְאֵת זִרְעוֹ מִמְּקוֹלָם: כּמבואר בתיקוני
 הזוהר-תקונא עשרין, וחד ועשרין (דף מח ע"ב): בלשון
 הקודש: וְעוֹד קִרְנֵי פָרָה - נִצַּח וְהוֹד, בָּהֶם עֲמִים וְנִנְחָ

ד. ברוך השם יש לי מומחיות גדולה בעניינים אלו הרבה יותר מהמומחה הזה, ואם אתם רוצים לדעת, כתבתי עשרות ספרים דין תורה בבית דין של מעלה נגד כל הרבנים האלו, מה שבית דין של מעלה יטענו נגדם ובדיוק מה שיענו.

ראה הלינק לג' ספרים חדשים - דין תורה בבית דין של מעלה:

<http://www.ha-zohar.info/p/56246>

שער כללי דין תורה בבית דין של מעלה

וברוך ה' הנני מסוגל לגלות לכם מה שהרבנים האלו חשבו לפני 50 שנה - בדיוק הערכות על כל רב ורב!

חָדוּ, חָדוּ, חָדוּ רַבְנֵי יִשְׂרָאֵל - חֲסֵד גְבוּרָה, שְׂנֵיעֶשֶׂה בְּהֵם קָרֵב עִם עַמְלֵקוֹ, וְיִמְחָה אוֹתוֹ וְאֵת זֵרְעוֹ מִהָעוֹלָם. וְעוֹד קְרִינִי פָּרָה, אֵלֶּי תִּלְמִידֵי חֲכָמִים שְׂמִתְקַחִים זֶה עִם זֶה בַּתוֹרָה וּמִתְנַגְּחִים כְּמוֹ שְׂוָרִים זֶה עִם זֶה, מִשּׁוּם שֶׁתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה הִיא מִצַּד הַגְּבוּרָה, שְׂנֵקְרָאת אֶלֶּה"ם, וְכוּ פּוֹתַחַת הַתּוֹרָה בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית"ם, בְּגִלְל זֶה תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מִתְנַגְּחִים בַּתּוֹרָה כְּמוֹ שְׂוָרִים זֶה עִם זֶה, וּמִשּׁוּם זֶה יוֹה"ה כְּגִבּוֹר יֵצֵא - מִצַּד הַגְּבוּרָה, יֵרִיעַ - בַּתּוֹרָה, יִצְרִיחַ - בְּשִׁבְרִים, עַל אִיבּוֹ וְיִתְגַּבֵּר - בַּתּוֹקֵיעָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּל הַסְּפִירוֹת נוֹטְלוֹת מִגְּבוּרָה, וְהַשֵּׁם שֶׁל יוֹ"ד הִיא וְאוֹ הִיא, וְאֶפְלוּ הַמִּלְאָכִים שְׂלֵמְעֵלָה, וְיִשְׂרָאֵל שְׂלֵמְטָה.

רַחַל מִכְּפַל עַל בְּנֵיהָ, עַד שְׂנֵשְׁבַע לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִירָם מִהָעוֹלָם, וְיִהְיֶה בָּהֶם עַד שְׂנֵשְׁבַע הֵימָּן מִדְּמָם: וְאַחַר שְׂנוֹטֵל מֵהֶם נִקְמָה, יִתְמַלֵּא בְּחַמִּים עַל יִשְׂרָאֵל, וְלִפְנֵי שִׁיחֵיהָ נוֹטֵל נִקְמָה מִעַמְלֵק לֹא יוֹשֵׁב בְּכֶסֶף, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׂנוֹטֵל נִקְמָה מִבְּנֵי עַשׂוֹ, וְבֹא לִפְנֵי אֵת הָאֲנִילָת, וְהִיא גּוֹעֵה וּבוֹכָה. זֶהוּ שְׂקִיבֵת רַחַל מִכְּפַל עַל בְּנֵיהָ, עַד שְׂנֵשְׁבַע לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִירָם מִהָעוֹלָם, וְיִהְיֶה בָּהֶם עַד שְׂנֵשְׁבַע הֵימָּן מִדְּמָם, וְיִהְיֶה בָּהֶם עַד שִׁיתְּפָרְסוּ מֵהֶם חִיּוֹת הַבַּר שְׂנֵים עָשָׂר שְׂנֵים, וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם שְׂבַע שְׂנֵים.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹדֵף אַחֲרֵיהֶם, וְנוֹטֵל אוֹתָם בְּשִׁלְשֻׁלִית עַל צְנָאָרָם, וְאַחַר כֵּן הוֹרֵג אוֹתָם בְּרַמְח: שְׂנֵי גְרִישִׁין, גְּרֵשׁ אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִן הַשָּׁמַיִם וְהַאֲרִיץ. בְּאוֹתוֹ זְמַן, שָׁקַר הַסּוֹס לְתִשׁוּעָה וְכוּ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹדֵף אַחֲרֵיהֶם, וְנוֹטֵל אוֹתָם בְּשִׁלְשֻׁלִית עַל צְנָאָרָם, וְאַחַר כֵּן הוֹרֵג אוֹתָם בְּרַמְח, שֶׁהוּא רְבִיעֵ. בְּרֵאשִׁוֹנָה גְּרֵשׁ אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן בְּדוֹף אַחֲרֵיהֶם וְתַפְס אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן הֵרַג אוֹתָם.

אֲזַלְא גְרִישׁ בְּתִקְיעָה, שֶׁהוּא כְּמוֹ רִמְח לְהֵרַג אוֹתָם בְּהֵרָג: וְעוֹד גְּעִי"א, תִּלְשָׂא, אֲזַלְא גְרִישׁ, גְּעִי"א בַּתּוֹרָה, וְנוֹתוּ בָּהֶם סְקִילָה, זֶהוּ שְׂקִיבֵת וְנִטָּה עֲלֵיהָ כּוּ תֵּהוּ וְאִבְנֵי בָהוּ. תִּלְשָׂא בְּשִׁבְרִים, ת"ל א"ש, (וְחוּ שְׂרֵפָה), ת"ל זֶה חֲזַק, כְּמוֹ א"ש שְׂרֵפָה. אֲזַלְא גְרִישׁ בְּתִקְיעָה, שֶׁהוּא כְּמוֹ רִמְח לְהֵרַג אוֹתָם בְּהֵרָג.

הוֹקַע אוֹתָם לִיהו"ה נִגְדַּת הַשָּׁמַיִם: וְרְבִיעֵ וְשְׁנֵי גְרִישִׁין וְשִׁלְשֻׁלִית, הֵם תִּקְיעֵה שְׂבָרִים תְּרוּעָה. שְׂבָרִים, שְׂבָרִים תִּשְׁבַּר מִצְבוֹתֵיהֶם, אֵלֶּי שְׂנֵאָמַר בָּהֶם וְנִבְאוּ בְּנֵי אֱלֹהִים לְהַתְנַצֵּב עַל יְהו"ה, בְּדִין עַל הַשִּׁכְיָה וְיִשְׂרָאֵל, שְׂנֵאָמַר בּוּ וְנִבְא גַם הַשָּׁטָן בַּתּוֹכָם, זֶה סְמַא"ל שְׂבָא לְקַטְרַג עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלְדוֹן אֵת הַשִּׁכְיָה, וְכִיּוֹן שֶׁהוּא מִכְּבֹשׁ דִּין עַל הַשִּׁכְיָה וּבְנֵיהָ, כְּאֵלֶּי עוֹמְדִים עֲלֵיו. תְּרוּעָה, פֶּה תְּרוּעָם בְּשִׁבְט בְּזוֹל. תִּקְיעֵה, וְהוֹקַע אוֹתָם לִיהו"ה נִגְדַּת הַשָּׁמַיִם, וְשׁוֹפָר הוּא קוֹל, מִמְּנוּ יוֹצֵא קוֹל בְּתִקְיעָה שְׂבָרִים תְּרוּעָה. תִּקְיעָה מִן הַמַּחַ, שְׂבָרִים מִהֵלֵב, כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר לֵב נִשְׁבַּר וְנִדְּבָה וְגוֹמֵר, זֶהוּ זְבַחֵי אֱלֹהִים רִיחַ נִשְׁבָּרָה. הַקּוֹל בַּתְּרוּעָה מִפְּנֵי רֵאָה, וְכָלֵם וְכָלְלוּ בְּקִנְיָה וְרֵאָה, וְנִעְשׂוּ קוֹל, וּבִפְסֵ דְבוּר.

קוֹל הַשׁוֹפָר עוֹלָה בַּתְּרוּעָה כְּמוֹ רִמְח, לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם קוֹל תְּרוּעַת מִלְחָמָה: שִׁלְשֻׁלִית, תְּרוּעָה, לְתַפְס אוֹתָם אֲסוּרִים בְּבֵית הָאֲסוּרִים שֶׁל הַמְּלָךְ, כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר לְאַסֵּר מַלְכֵיהֶם בְּזִקְסֵי וְכוּ, שׁוֹפֵר הוֹלֵחַ, פְּסִיק, מְנִי, קוֹל הַשׁוֹפָר עוֹלָה בַּתְּרוּעָה כְּמוֹ רִמְח, לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם קוֹל תְּרוּעַת מִלְחָמָה, וְזֶה שׁוֹפֵר הוֹלֵחַ. פְּסִיק זֶה שְׂבָרִים, שְׂעוֹשֶׂה לָהֶם פְּסִקוֹת וּקְשָׁרִים (וּקְרִיטִין וְאוֹקְרִיטִין), וְזוֹ מִפְּת

ואם תעיינו בספרים דין תורה בבית דין של מעלה תבינו הכל.

ה. אין שום בעיה בזה, אם אני אמרתי וחשבתי כך, ואחר כך הרב אמנון הצדיק אומר וסובר אחרת, כל אחד צריך להגיד את האמת מה שהוא סובר, ניקח לדוגמה:

ידוע שהגר"א זי"ע היה צריך להיות משיח, ואחד הסימנים להיות משיח הוא שעושה עליה לארץ ישראל עם כל הקהילה שלו וכו', ב' שעשה וכתב ספרים על הזוהר וכו'.

וידוע שהגר"א היה כבר על הדרך לבוא לארץ ישראל, ופתאום עכב אותו ענין אחד, שבארץ ישראל הבית יוסף זי"ע היה הרב של כל ארץ ישראל ומאתיים צדיקים גדולי ישראל חתמו שהפסק כבית יוסף, וגם יצאה בת קול שהלכה כבית יוסף, וכתבתי על זה ספר "ויוסף הוא השליט על הארץ ראה בדף 235" וגם יש הרבה תשובות ממרן עובדיה יוסף זצוקללה"ה [בע"ה נעתיק להלן לראות עין בעין דבריו הקדושים לינק להספר הבדציים והסכינים דף 206-221].

זאת אומרת, שמי שגר בארץ ישראל לא היה יכול לפסוק ולנהוג היפך מהבית יוסף כידוע. עכשיו לעניינינו הגר"א בדרך לבוא לארץ ישראל. פתאום היה לו שאלה בענין שמיטה שהגר"א סובר כמו המהבי"ט זי"ע, ובארץ ישראל לא יוכל לנהוג כמו המהבי"ט, כי בארץ ישראל הלכה כהבית יוסף, ואם הוא בירר כהמבי"ט, שכך בירר את ההלכה, ואף על פי כן לא יכול לנהוג אחרת בארץ ישראל, כי בארץ ישראל הלכה כהבית יוסף, ואסור לשנות. רואים ולומדים מזה שני דברים:

א'. שכל אחד צריך לומר את האמת מה שהוא רואה ומברר, ואפילו שמאתיים רבנים חתמו ויצא בת קול מהשמים שהלכה כהבית יוסף אסור לו לנהוג בניגוד להבית יוסף, ולכן לא היה יכול להיכנס לארץ ישראל.

ב'. לומדים מזה דבר גדול, שכל אלו האשכנזים שהקילו בסירכות שיצאו בארץ ישראל ועשו שחיטה נפרדת עברו ופסקו נגד 200 גדולי ישראל, ומזה באה הקללה הגדולה שעלה לנו מלחמת עולם הראשונה, על ידי שאכלו סירכות נבלות וטריפות כמו שנעתיק לכם מה שכתב מרן עובדיה יוסף זי"ע וגדולי ישראל שכתבו לפני 90 שנה.

וכמו שהעידו הצדיקים הקדושים מרן כ"ק האדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע שבגלל הסכינים הפגומים שהשוחטים האכילו את אחינו בני ישראל עם אותו הסכין היטלר ימ"ש שחט 6 מיליון יהודים.

ואם נלך קדימה - שמלחמת העולם הראשונה, גם כן פרצה בגלל שעשו כאן שחיטה נגד הבית יוסף והאכילו סירכות נבילות וטריפות, ועל ידי זה באה מלחמת העולם כמבואר אצלנו באריכות בספר "השחיטה ומלחמת עולם"

מה קרה לעם ישראל בארץ ישראל אחרי שעשו השחיטה האשכנזית נגד הבית יוסף? תשובה: בשנת תרפ"ז נכשלו כל אנשי ירושלים בבבשר גמלים וכו', ראו בספר הבדציים והסכינים בדף מספר 162-163.

ואפילו אם היו עושים באמת שחיטה כשרה, גם כן היה טרף, כי יש עוד איסור השגת גבול ראה שם בדפים 173-204, שהדברי חיים ועוד פוסקים כותבים ששחיטתם נבילה,

ובכלל זה היו הרבה גדולי עולם צדיקים לפני 90 שנה שרצו בכל הכוחות לנהוג רק שחיטה כהבית יוסף, ראה באריכות בספר הבדצי"ם והסכינים חלק א' וב' שהעתקנו ממרן הרב עובדיה זצ"ל.

ומאז עד היום הזה אנחנו סובלים ואוכלים סירכות נבלות וטריפות, והיום נעשנו הדור האחרון בערב רב כזה שאין דוגמתם בכל העולם, שהם מומרים להכעיס, ובשביל פוליטיקה, בגלל שהרב אמנון טרף, אני אגיד כשר!?

עם מי אתם מריבים עם הרב אמנון, או עם משה רבינו ע"ה? הלא מי תיקן את כל החמשה הלכות שחיטה הרב אמנון שליט"א, או משה רבנו ע"ה שקיבלה מסיני וזה הלכה למשה מסיני, אז על מי זרקתם הכדור הפוליטי שלכם על הרב אמנון, או על משה רבינו או על שניהם? ואתם כופרים בהקדוש ברוך הוא ומאכילים את עם ישראל במזיד נבלות וטריפות חלב ודם, ואתם מוכנים להקריב 5 מיליון יהודים חס ושלום, בשביל הפוליטיקה שלכם.

אתם לא יודעים שהמחטיא את הרבים אין מספיקים בידו לעשות תשובה! ולכן כל בן אדם עם שכל נורמאלי יבין שאתם לא אנשי אמת, אין לכם שום מושג בענין שחיטה.

אני מוכן לבחון כל רב ולשאול אותו בפומבי 360 שאלות על השחיטה, ואם יצליח ב%50 יקבל פרס ממני 5000 ש"ח בואו ונעשה את הבחינה בפומבי, מי מוכן?

וכאן בארץ ישראל מאכילים כל השנים חלב ודם נבלות וטרפות. ואם יעשו תשובה וילמדו זוהר הקדוש נוכל להיגאל ברחמים, כמו שהבטיח לנו משה רבינו בספרא דא יפקון בני ישראל מן גלותא ברחמי.

תשובה נוספת: אם אני לא אכתוב מה שאני רואה האמת² ידונו אותי בעולם העליון שבכתבת ידי³ לבד היית יכול לעשות מאות אלפים בעלי תשובה! לכן אין עצה ואין תבונה כנגד ה' רק צריך להלחם ולומר האמת, וקבל האמת ממי שאומרו ראה ספר הברית באריכות⁴.

2. רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע היה מרגלא בפומי דברי חיים של שלמה (בי"ק פ"ד ס"ט) והשלה"ק (מסכת שבעות): דתורתנו הוא תורת אמת ואסור לשנות אפילו אות אחת מדברי התורה"ק, וחיוב למסור עצמו על זה, והאומר על פטור חייב או על חייב פטור הוא ככופר בתורת משה דמה לי דיבור אחד ומה לי כל התורה. (ועיי' ויאל משה (מ"א אות ע"ו) שדיבור של כפירה באות אחת בתורה"ק יש לו דין ייגור ואל יעבור, וראה שו"ת דברי יואל (סימן צ"ג) דהחיוב להגיד האמת במסירת נפש ממש.

3. ונפרש מאמר חז"ל (שבת נד): "כל שיש בידו למחות ולא מיהא" וכו' נתפס על החטא וכו' פירש הגה"ק ר' חיים פלאגי בס' שו"ת חקקי לב (ויד" סי' מג) וז"ל: "כל זה תבתי להציל את עצמי והגם שכתבתי איזה דברים כמה פעמים כפולים ומכופלים הוכרחתי במעשי הן מצד שהכרח לא יגונה כי צריך אני להשיב על כל דיבור ודיבור וכו' והן מצד כי חיובא רמיא משום מצות עשה

של הוכח תוכיח אפילו ק' פעמים. ומצאתי לי און בתשובת נודע ביהודה (סי' ל"ו) שכתב וכו' [ואח"כ כותב להלן]: "ולכן זאת היתה לי חיים ביד לשון לכתוב בספר ויוחקו לבי לחוקקי ישראל גדולים חקרי לב, והיינו מה שכתבו רז"ל בשבת (נד): "בידו" למחות וכו', דוקא "בידו" והיינו לכתוב בידם. [הנה הגירסה בגמרא דשבת, כל מי "שאפשר" למחות (ולא כתב "בידו" למחות), אבל כבר דייק בזה בספר תוכחת חיים פרשת מקץ וכותב, שבירושלמי איתא "בידו"]. וכן מה שכתבו רז"ל שם ובכמה דוכתי, כל מי שיש בידו למחות דנקטי כי האי לישנא שיש "בידו" למחות, להורות לנו כי הגם אם לא בפייהם להוכיח מאיזה צד וסיבה שתהי' מכל מקום "בידו" מחוייבים למחות על ידי מעשה וכתב. והרי זה יכתוב "ידו" לה' לשם שמים להזהיר את העם וכו' עכ"ל"ק.

4. ספר הברית חלא' א מאמר ט' פרק טז, וזה לשונו: והנה יש בני אדם האומרים לבית יעקב אתם מצפים

ועוז וגם אלה צועקים ואינם נענים, והרבה אנשים עוסקים במצות למרבה עד כי מלאים מצות כרמון ועם כל זה שנת גואלי לא באה, ואם שלש אלה יש בדורות אלו ועדיין לא שבנו לארצנו מה נשאר לנו עוד, ואנחנו לא נדע מה נעשה יותר מזה לרצות פני עליון, ואמרתי אני לבבי אין זאת כי אם שיש איה מפסיד העומד כנגדם ויבא גם השטן בתוכם להחליש כח שלש אלה כי זבוב מות אחד יבאיש שמן רוקח הרבה, ויהי כאשר חפשתי לדעת מי הוא זה המפסיד מצאתי שהוא מה אשר כל ג' כתות הנוכרים כולם אינם מכוונים במה שעושים כי אם לצורך עצמם ולתועלתם לא למפרק קוב"ה ושכינתיה מן הגלות, וכל אדם מישראל מחשבתו לדרכו פנה ולתועלת עצמו וכל תורה או תפלה או מצוה אשר הוא עושה מכוין לקנות לו מקום חשוב בגן עדן ועוה"ב, ושיצליח על ידי זה בכל משלח ידיו בעוה"ז, ושיאריך ימים ושנים עם אשתו ובניו, וכל ישעו וכל חפצו של אותו יהודי אינו כי אם שיהיה לו פרנסה בכבוד ושיזכה לבנות לו בית גדול וחצר מאבני גזית ושכינתיה לבנים הכל כמנהג המדינה הנקרא [קאמעניצא] למען יעמוד ימים רבים ויירשה בניו ובני בניו אשר יהיו לו בארץ נכריה ויראה זרע ויארץ ימים בגלות, ושימותו בשיבה טובה ויספידו אותו הרב שבעירו עם שאר תופסי תורה אצל בית הכנסת ויהיה לו לוויה גדולה ברוב עם בזוז ושסוי, זה כל תכלית המבוקש של הישראלי בגלות הזה. וביאית המשוח רגלי על לשונו תמיד אך משפה ולחון לא בלב שלם נכון למועדי רגל, בכל מועד ורגל אומרים אנו לשנה הבאה בירושלים לא היום ולא מחר רק מדחים אותו שנה תמימה ואף גם זאת לא בלב שלם כי חפץ לבות לגמור הבנין שהוא בונה שאי אפשר להשלימו כי אם אחר איזה שנים וגם לגמור המשא ומתן שעל ד' וה' שנים אשר עשה עליו כתב וקשר מן השררה או מן המלכות נקרא [קאנטראקט] ואין קורא בצדק ואין עושה באמת בכל שלש כתות הנוכרים הדברים כדי למה את הקץ ולפדות גוי ואלהיו ולמפרק קוב"ה ושכינתיה, זה לא יש בנו, והוא שאמר הכתוב וכל חסדו כציוץ השרה [ישעיה מ'] כלומר אינם מכוונים בתורה ותפלה ומצות שלהם כי אם לטובת עצמם לתועלתם לבד הוא לעולם הזה או לעוה"ב או לשניהם יחד, ואין איש שם על לב לעשותם לי לשמי ולמעני כדי להוציאנו מצערי ומגלותי, כמו שאמרנו בזוהר כל חסד דאינו עבדין לגרמייהו עבדין ואוי לאזנים שכך שומעות, קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה היא אמנו שכינתא קדישא רוצה לצאת מן הגלות עם כל בניה ושומע אין לה צעקה ואין מושיע לה ופורק אין.

ובכן אחי ועמי לבטח תדעו כי כל זמן שלא נכוין בתורה ותפלה ומצות רק כדי למפרק קוב"ה ושכינתיה לא זולת

שיבא לכם משיח הלא כבר עברו יותר מן י"ז מאות שזה ועדיין אתם בגלות ואחרי כי לא בא עד הנה וקויתם כל הימים ואין מושיע שוב לא יוסיף להושיע אתכם עוד לא פדה יפדה איש אתכם לעולם, אריכות זמן רב כזה הא לכם זרע יעקב לאות כי לא יבא עוד עד עולם, ולו חכמו השומעים כזאת היו משיבים להם תשובה ניצחת הלא משיח שלכם התמהמה כפלים כי לא בא לאבותיכם תיכף להושיעם על פדות נפשם מן הגהיום ולא אץ לבא אבל עזבם כאשר היו והתאחר ג' אלפים ושבע מאות וששים ושמונה שנה ואם כן התמהמה הוא יותר משני פעמים ככה, וכי תאמר אלי קורא ומשכיל להם דחית בשלהם ולי מה אתה אומר על אריכות גלותנו, שוב אשוב ואומר לך אוי לי אוי לך ואוי לדור שלא נבנה בית המקדש בימיו, עונותינו הטו אלה, ואבותינו כי חטאו אשר המה ראו שלוחי ה' השכם ושלוחי נביאי האמת בהתחננו אלינו שנעזוב דרכנו הרעה ונשוב אליו ולא שמענו, על כן באה עלינו הצרה הזאת שנחרב בית המקדש וגלינו מארצנו והיה ישראל למשל ולשניהם בכל העמים, אבל אשמם אהבנו על אודות אריכות הגלות בשבתתנו על אדמת נכר זמן רב עד כי נאמו גוים אבדה תקוותם, לא אבותינו, כי עד מתי לא נעשה לזה מה שביכולתנו לעשות שיבנה בית המקדש בימיו הלא ציון מר תבכה וירושלים תתן קולה ואין איש שם על לב בדורות אלה ועינינו הרואות כי כל העמים ילכו איש בשם מדינתו וילחמו כל אחד בעד ארצו ארץ מגורי אביו [פאטער אבין] וימסרו את נפשם עליה ואנחנו נרפים ועצלים כל הזמן הרב הזה עד אנה לא נקום ללחום גם אנו בעד אדמתנו הקדושה וארץ אבותינו, אפס כי לא בחרב ולא בהנית ולא בכלי מלחמה נלחם כגויי הארצות אשר אלה ברכב ואלה בסוסים, ואנחנו בשם ה' אלהינו נעסוק בתורה ובמצות אלהינו לעמך שמו באבה"ה כדי למפרק קוב"ה ושכינתיה מגו גלותא, כי בתורתנו נבדיל על אויבי ה' ובמצותיו ידיו רמה לנצח על מלאכת בית ה' שיבנה תיכף בימיו כי כל מצוה היא גירא בעינא דשטנא ואם אנו עושים המצות רק לשמו יתברך הן המה בידנו כחצים ביד גבור להפיל כל הקליפות ולהשפיל כל שרי מעלה, ועל זה נאמר תנו עוז לאלהים [תהילים ס"ח] כאשר כתבתי ענין זה בני באר בספר מצות טובים שלי אשר חברתי על המצות, ואז תיכף יפקוד ה' על צבא המרום במרום ויהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד והיה ה' למלך על כל הארץ:

ודרשתי וחקרתי היטב בכל לבבי לדעת סיבת אריכות הגלות החל הזה וארא והנה בדורות האלה יש תורה הרבה בישראל מרבים העם ללמוד משניות גמרא ופסוקים גם ספרי קבלה ובכל זאת לא בא לציון גואל, והרבה אנשים בדורות אלו התחזקו בתפלה בכל כח

שאלה: למה כבודו מוציא עוד ועוד ספרים? האם לא די לנו באלפי ספרים שכבודו כתב כבר? וכבודו יכול לצאת ידי חובתו ולזכות רבנים אחרים שגם הם יעשו את עבודה?

תשובה: חכמינו ז"ל הפליגו מאוד בעונש של כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה ואמרו שהעבירה נקראת על שמו וכאילו הוא חטא בעצמו, ונענש על העבירה של הזולת, ולא עוד אלא שהחמירו עליו בעונש העבירה עד כדי כך שאמרו שהוא נענש תחילה קודם להעובר העבירה בפועל. וכן מלבד העונש על העבירה מתחייב ונענש זה שבידו למחות ואינו מוחה גם בעונשין אחרים שאין נוגע לעבירה עצמה כגון שנכסיו נמסרין למלכות ויורדין לטמיון וכדומה, וכן אמרו שהוא עובר בכמה לאוין, ונכנס בכלל ארור רח"ל.

וברמב"ן (דברים כז, כו) ז"ל: וברושלמי בסוטה ראיתי אשר לא יקים וכי יש תורה נופלת רבי שמעון בן יקים אומר זה החזן, רבי שמעון בן חלפתא אומר זה בית דין של מטרן. אמר רב יהודה ורב הונא בשם שמואל על הדבר הזה קרע יאשיהו ואמר עלי להקים, אמר רבי אסי בשם רבי תנחום בר חיאי למד ולימד ושמר ועשה והיה ספק בידו להחזיק ולא החזיק הרי זה בכלל ארור ידרשו בהקמה הזאת בית המלך והנשיאו' שבידם להקים את התורה ביד המבטלי' אותה ואפילו היה הוא צדיק גמור במעשיו והיה יכול להחזיק התורה ביד הרשעים המבטלים אותה הרי זה ארור עכ"ל.

והתניא בליקוטי אמרים (פרק א') כתב, ז"ל: ואפילו מי שיש בידו למחות ולא מיחה נקרא רשע, עכ"ל.

הרי עד כמה חמור עצם הדבר של מי שיש בידו למחות ואינו מוחה. והיינו שיש כאן שני חלקים בעון האיני מוחה כשיש בידו למחות.

א. עצם העבירה שהזולת עובר והוא אינו מוחה הרי הוא נענש כאילו בעצמו עבר על עבירה זו וקלקלתו תלויה בו, ומה גם בזה לבד גם כן החמירו על האיני מוחה יותר מהעובר העבירה עצמו שהוא קודם לעונש עליה, מפני שהיה יכול למנוע את הזולת

ערוך יורה דעה כתוב שבכל מיני צדקות כגון להאכיל רעבים או להלביש ערומים או לרפאות חולים, להכל פדיון שבוים קודם ואסור לאחר אפילו רגע, ואם כך הדין בפדיון שבוים לבן אדם אחד מכש"כ לפדות גוי ואלהיו שהוא פדיון שבוים הכללי, ואל יאמר האדם בלבו מה אני ומה ערכי שיהיה כח במצותי לפעול דבר גדול כזה, כי אם מך הוא בערכו המצוה בעצמה ערכה גדול ורב כח לפעול זאת אם יכון בו למפרק קוב"ה ושכינתיה מגו גלותא, ואז עד מהרה שנת גאולנו באה ותבנה ציון וכל ערי יהודה וארץ ישראל וישכון כבוד ה' בירושלים אשר יכונה עליון וזרע עבדיו ינחלה במהרה בימינו.

לא יבא משיחנו כי הוא ית' מתנהג עמו מדה כנגד מדה ואומר אתם אינם חסים כ"א על עצמכם לא עלי אף אני לא אחוס עליכם ולא נקוה לאיש ולא ניחל לבני אדם גדולים שהמה בזכותם ותפלתם יביאו לנו הגואל כי הרואה ללבב הוא היודע מי גדול לא הרואה לעיניים, אך כל איש יהודי בעצמו אפילו אינו בעל תורה ולא בר אוריין כלל מחוייב ללחום בעד אבינו שבשמים שהוא ימליך על הארץ ולעשות מלחמה וקרב בעד ארצנו נחלת אבותינו [פאטערלאנד] היא ארץ ישראל במצות אשר הוא עושה ולכוין בכל מצוה רק למפרק קוב"ה ושכינתיה מגלתא, אך אלהים יפדה יהיה כל כוונתו, כי בשלחן

מלעבור העבירה, או להוציא עצמו מכלל העבירה בזה שמוחה ומראה שאינו בדעה אחת עם העובר העבירה נגד רצון השי"ת.

ב. במה שאינו מוחה אם הוא בידו למחות זה עבירה לעצמה שעליה באים העונשים הצדדיים מלבד מה שנחשב לו בזה כאילו הוא עבר העבירה, מלבד זה על עצם העבירה דהיינו החיוב שמוטל עליו למחות ואינו מוחה ובידו לעשותה ועובר עליה זה כשלעצמה עבירה חמורה למאוד.

כל איש מישראל שנצטווה בקיום התרי"ג מצוות של תורה"ק, ונתחייב גם על עון הזולת בערבות כמו שביארנו בספר הערבות כהלכתה. והתורה הטילה עליו החובה של הוכח תוכיח את עמיתך שיוכיח ויחזור ויוכיח אפילו עד מאה פעמים או עד נזיפה או עד הכאה לכל מר כדאית ליה, וימחה בחבירו איש ישראל העובר עבירה ח"ו כשסיפק בידו למחות כדי שלא ישא עליו חטא, דהיינו שחטאו של הזולת לא יקרא על שמו ולא ילכד ויתפס בה ולא יענש עליה בין על עבירת הזולת ובין על עצם זה שאינו מוכיח ומוחה. הרי שהחיוב עליו להוכיח ולמחות כהלכה.

מי הוא זה ואיזהו שיכול לומר זיכיתי לבי ויצאתי ידי חובת המחאה והתוכחה? מי הוא האיש הישראלי שיכול לשבת במנוחה ולהיות בטוח בעצמו שיצא יד"ח במחאה ותוכחה כהלכה, וינקה מיום הדין? הלא מבואר שגם על אנשי עיר אחרת החיוב למחות ולא דוקא בעירו, ובודאי בשכניו חבירו אנשי בית הכנסת ובית המדרש שמתפלל ולומד עמם בצוותא ועל אנשי עירו כ"ש שהחובה מוטלת למחות ולהוכיח. ואל יתרץ עצמו כי הדבר אינו בידו כי בקרוביו ומשפחתו ועל האנשים שרואה אותם יום ויום ובא אתם בדברים במשא ומתן וכדומה שבאלו בודאי הרי יש בידו למחות, רק גם על האנשים הרחוקים ממנו ואנשי עיר אחרת גם כן החיוב למחות משום דיש בידו למחות נקרא, משום שזה שייך גם כן בכתב ידו כפי שיבואר להלן אי"ה.

מאחר ואין אדם מישראל שיכול לומר שיצא ידי חובת מחאה ותוכחה והרי הוא נתפס בעוונות וחטאות כל בית ישראל מי יודע בכמה עבירות נתפס וכמה עונשין מצפים עליו מפאת העבירות עצמם של הזולת ועל עצם העבירה שלא מיחה ולא הוכיח עליהם, אלה הם בודאי עד אין מספר, ולכן שאול ישאל כל יהודי ויהודי ובצדק, מה עלי לעשות איך אוכל לנקות עצמי מאלו העוונות?, במה אוכל להפטר מהעונשים הרבים?, באיזה אופן אוכל לצאת ידי חובת מחאה ותוכחה כהלכה?, כי אין מתום בבשרי מפאת זה, ועוני אגיד ואדאג מחטאות אלו.

והנה הלשון בגמרת ירושלמי שבת (פרק ה' הלכה ד') ללמדך שכל מי שהוא ספיקה בידו למחות, ואינו ממחה קלקלתו תלויה בו, עכ"ל.

נקט הלשון בידו למחות. וכ"ה בירושלמי ביצה (פ"ב הלכה ח). ובכתובות (פ"ג הלכה א),

ובגמרא בבלי בבלי נמי איתא במס' עבודה זרה (י' ע"א), מכאן אמרו כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו, ע"כ.

הרי דנקטו הלשון כל מי שיש בידו, ולא נקטו הלשון, כל מי שיכול למחות, או שאפשר לו למחות וכדומה.

וכן איתא הלשון בתנא דבא"ר, אלא כל מי שהוא סיפק בידו למחות ע"כ. מדוע נקטו הלשון "בידו למחות"?

והגאון המפורסם הקדוש רבי חיים פלאג'י זי"ע כתב לפרש, שהכוונה בתיבת בידו על הכתיבה ביד בעט סופר מהיר, דהיינו שיש למחות ולהוכיח לרבים על ידי מעשה הכתיבה לחבר חיבורים. על ידי הכתיבה בידו, וזה הוי כל שבידו למחות על ידי כתיבת ספרים לעוברי עבירה שיקראו בהם, ויעזבו דרכיהם הרעים וישבו אל ה' והיינו שהגם שעל ידי המחאה בפיו אינו יכול במציאות להגיע אליהם, אבל מאחר ועל ידי הכתב יכול להגיע אליהם נקרא אפשר למחות, ורובץ עליו החיוב למחות בהם באופן זה משום שזה נקרא בידו למחות, ולכן נקטו חז"ל דייקא לשון זה כל מי שיש בידו להורות לנו שהחיוב של מחאה הוא במעשה הכתב הנעשה בידי האדם. וכל זמן שלא מיחה על ידי כתיבת ספרים למרחוק לא יצא ידי חובת המחאה מאחר וקיים אפשרות זו.

וזל"ק של הגאון ר"ח פלאג'י בספרו שו"ת חקקי לב (חיו"ד סי' מ"ג):

ולכן זאת היתה לי "חיים ביד לשון" לכתוב בספר ויחקו לבי לחוקקי ישראל גדולים חקרי לב, והיינו מה שאמרו חז"ל בשבת (נ"ד, ע"ב) [כבר הקדמנו מאמרי חז"ל שכתבו בלשון זה "בידו"]. "בידו" למחות וכו' דוקא "בידו" והיינו "לכתוב בידם". וכן מ"ש חז"ל שם ובכמה דוכתי, כל מי שיש בידו למחות דנקטו האי לישנא שיש "בידו" למחות, להורות לנו כי הגם אם לא בא בפיהם להוכיח מאיזה צד וסיבה שיהיה, מכל מקום "בידם" מחוייבים למחות על ידי מעשה וכתב, והרי זה יכתוב "ידו" לה' לשם שמים להזהיר את העם וכו'. וכן בשאר איסורים להודיע לבני אדם את חוקי אלקים ואת תורתיו, וכל העם ישמעו ויראו וכל ישראל כשרים הם, ואם ישמעו ויחדלו, ועליהם תבא ברכת טוב. עיי"ש.

ובספרו תוכחת חיים (פ' מקץ עמוד קסח-ט) וז"ל:

עוד יש זכות תולה, לכל מי שיש בידו למחות ובפרט לגדולי ישראל וראשי גלויות שיכתבו איגרות למקומות הקרובים והרחוקים היושבים תחת ממשלתם כשישמעו שעושים איזה דברים בלתי הגונים כדת של תורה, ואינם שומעים לקול מורים שבאותו מקום, שיכתבו להם איגרות להזהירם ולהתרות להם, כי אם לא ישמעו לשופט אשר יהיה במקום ההוא, ענש יענש אותם, ככל הבא מידו, ובזה הם זוכים למחות, כדקי"ל בגמר' בשבת דף נ"ד ע"ב, דכל מי שיש בידו (הגירסא בגמרא, שאפשר, אמנם בירשלמי ועוד, איתא, בידו) למחות, על כל העולם כולו, ואינו מוחה, נתפס על כל העולם כולו.

ואמר רב פפא, הני דבי ריש גלותא נתפסים על כולי עלמא, יע"ש. ונראה דדייק לומר כל שיש בידו למחות, דייק לומר בידו, דהיינו בידו ממש, שהנייר פתוח, והיד כותבת איגרות בידם.

וכה לשונו בספרו נפש כל חי (מערכת כ' אות י"ט): כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה כבר כתבתי בעניותי בספר חקקי לב (חיו"ד סי' מ"ג, דף ע"ה, עמ"ג) דמי שהוא חכם ורב יכול למחות

בידו שהיד כותב ומעלה על הספר בדיו, שכך כתב הנובי"ק חיו"ד (סימן ל"ו) שיכתוב בידו ספר לאפרושי מאיסורא יעו"ש. ואז מוחה בכל מקום ומקום.

וכבר כתב הרמב"ם ז"ל שהמבאר דברים בספרו הוא דרשה לאלפים מבני אדם.

וכך כתב הרב יצחק דאלטאש ז"ל בראש הקדמתו לספר הזה"ק ח"א יעו"ש.

ועי' מה שכתב בספרו גנזי חיים (מערכת כ') בענין כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה בשם המהר"ם חאגיז בהקדמה לספרו שפת אמת וז"ל: ומודענא להו מודעא רבא כי הדברים הקשים אשר ידבר משה ועוד שנים רבות אם יגזור ה' עליו לחיים דבר ידבר בכתב ובעל פה כפי צורך המקום והשעה והנדון אשר למראה עיניו יראה לא יחולו על ראשיהם ראשי עם קדש ולא על אותם שאין בידם למחות וכו'. עיי"ש.

וכעין זה פי' המהרש"א תיבת "בידו" שהכוונה על "כתיבה בידו" והוא בחא"ג ב"ב (דף י' ע"ב) בדברי הגמרא "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" שהכוונה הוא כי עיקר הלימוד ושנעשה בו רושם הוא הלימוד הבא מכתבת יד, אשר על כן נקראו החכמים "סופרים", עכ"ל.

ובשבט מוסר פרק כ"ב, כתב ג"כ כך.

ומלבד זה הרי בתוכחה נתחייבנו בתורה הוכח תוכיח אפילו מאה ואלף פעמים. [ובספר המצוות (מצוה ר"ח) כתב אפילו אלף פעמים, וכן מובא בספר נתיב מצותיך], ושאלת השאלה איך נוכל לקיים מצוות התוכחה כדין דהיינו שנלך ונוכיח לאותו אדם מאה פעמים על אותו עון עצמו? או אלף פעמים?

כתב הגה"ק רבי חיים פלאג'י שם: "והגם שכתבתי איזה דברים כמה פעמים כפולים ומכופלים הוכרחתי במעשי... והן מצד חיובא רמיא עלי משום עשה שהוכח תוכיח אפילו ק' פעמים... למחות ע"י "מעשה הכתב" (עי' חקקי לב שם).

ובתוכחת חיים (פרשת בחוקות) כתב וז"ל:

והא דאמרן דמצוות עשה הוכח תוכיח את עמיתך הוא אפילו עד מאה פעמים לאו דווקא בפה, דהוא הדין בכתיבה, לכתוב בספריו מוסר אחד, בכמה חיבורים ובכמה מקומות. ועיי"ש הרב נודע ביהודה ח"א חיו"ד סימן ל"ו דכל מי שיש בידו למחות הוא ע"י כתיבה, עיי"ש.

הרי לפי"ז שעל ידי הכתיבה בספר אחד או בכמה ספרים מוסר אחד כמה פעמים כל כתיבה נחשב לתוכחה אחת, ולכן יש עצה לכתוב עד מאה פעמים ולקיים המצוה של הוכח תוכיח כהלכה על ידי כתיבת ספרים על המכשולות ולהורות דרך התיקון בהם.

ועל פי הנ"ל מובן היטב דברי חז"ל שאמרו בשבת (שבת נד) שכל מי שאפשר לו למחות "בכל העולם כולו נתפס על כל העולם כולו" לכאורה יש לשאול דאיך אפשר להגיע לכל העולם, ואיך אפשר לחייב אותו ולענוש אותו על כל העולם. הגם שמכח השפעתו יש ביכלתו למחות בכל העולם כמו שפרש"י שם כגון מלך ונשיא שיראין מפניו ומקיימין דבריו עיי"ש אבל איך שייך במציאות שיגיע לכל העולם? ואם כן איך נחייבם ונאמר שנתפסים על כל העולם כולו?

אך מכאן הוכחה גמורה וראיה חותכת למה שהעלה הגר"פ הנ"ל מאחר ואפשר למחות על ידי כתיבה לכן שפיר שייך לומר שיהיה אפשר למחות על כל העולם במציאות, ושייך המציאות שהגמרא מתארת על כל העולם ממש, שיגיע אליהם על ידי הכתב. ולכן אם אינם מוחים בכתב לכל העולם נתפסים על עוונות של כל העולם רח"ל [ויש להוסיף ג"כ מאחר דהדין בזה שכתביה כדיבור דמי, ובענין אי כתיבה אי הוי כדיבור כבר הארכתי בספרי "מצוות תוכחה כהלכתה" ומבואר בספרי אחרונים, ועי' שו"ת נוב"י מהדו"ק (חיו"ד ס"ו ס"ו וס"י קמ"ה), שם החו"מ (ס"י ל'), שו"ת פנמ"א (ח"ב ס"י ס"ה), שו"ת רע"א (ח"א סימן כ"ט10), ובסימן ל"א, ובסימן ל"ב), שו"ת חת"ס חיו"ד (סימן רכ"ז, ח"א סימן מ"ד), שו"ת מהרי"א (ח"ב סימן י"ח), שו"ת מהרש"ם (ח"א סימן ס', ח"ב סימן ל"ח, וסימן רכ"ד), ח"ג (סימן של"ה) ומביא שם ברש"ב"א ותשו' רדב"ז ח"א סוס"י תקפ"א, שו"ת שו"מ (ח"א סימן נ') עיי"ש].

בספר זוהר דעת מביא מכתב נורא שקיבל הצדיק הגאון הק' רבי מרדכי באנעטה ז"ע מן השמים בענין מחאה ותוכחה, על שאינו מוכיח ומוחה על פירצות הדור וזל"ק: לכן שדרני לגבך לעורר נר"נ דילך.

הלא ידעת אם לא שמעת, איך גברה פרצות בישראל ואבדה אמונה, ואפיקורסת מתגברת בכל יומא ויומא, לית קרתא דלית ב'י' מכת דלהון, אית בהון בגילוי, וסגי מנהון בטמירא תיפח רוחם, ומכחישין בתורה שבכתב ושבע"פ, ומזלזלין בדברי חז"ל, ועיי"כ אורייתא מתמעטת בכל עידן ועידן, וכמעט נתקיים דברי שמואל קדישא, עתידה תורה שתשתכח מישראל, והמון עם כולם שיכורים מחמדת העולם הבלי הבלים, והאי גרם דאיתפשט מסאבתא טובא בעלמא ואתפגים סגי ואיתחזק ס"א ס"מ וחילא, ושכינתא קדישא כביכול בגלותא רבא, ואורייתא חוגרת שק ומתפלשת באפרא וצווחת וי וי רגזה הארץ תחת עבד כי ימלוך ושפחה תירש גבירתה, ולית מלאך מליץ אחד מני אלף אינון מגיני דרא להשיב חמת המלך מלך מלכי המלכים הקב"ה, לקנאות קנאת ה' צבאות, ולנקום נקמת ד' בהנהו רשיעא כמה דעביד פנחס קנאה, וכו' והשתא לית מאן דמשגח בגודל גלותא דשכינתא חרב ויבש סגי על די עובדא בישא דרשיעי ולית מאן דמתקנא קנאת מטרוניתא קדישא, ובני עלי' המה מועטים, ואף הגדולים וחכמי דרא לא משגיחים רק לעצמם בלחודוהי, לזכות עצמם בלחוד, אבל לא לזכות דרא לעורר תשובה בעלמא כמה דעבד מרדכי ואסתר ביומי דאחשורוש ופולחנן כפולחן עבדא למרא דלא יחזו בשאר אחוי למעבד פלחנא כדקא יאות משום דלא מחשב ליקרא דמרא, ומה דשגור בפיהם להתנצל אין בדור הזה מי שיכול להוכיח, משום דאין מקבלין תוכחה, וכשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה [שלא] לומר דבר שלא נשמע, אכן התנצלות דא לאו כלום הוא, כמאמר חז"ל אם לפניך גלוי לפנייהם מי גלוי, ואף חייב אינש למסור נפשו בשביל רחימא דקב"ה ושכינתיה ובשביל רחימא דישראל כמה דעביד משה רבינו ע"ה ומרדכי ואסתר ושאר קדושים שמסרו נפשם למיתה בשביל ישראל, ואהדרו עלמא לתשובה שלא יתוקד עלמא בשלהובא דדינא קשיא חלילה כמ"ש רשב"י ז"ל.

הרי לפנינו גודל חובת התוכחה ותיקון פירצות הדור והחיוב להחזיר העם בתשובה. ואין לפטור עצמו בשום פנים ואופן מתוכחה כי לפניהם מי גלוי (ובפרט כשמדובר מאותם היהודים שנטמעו ומטמעים בכל יום וכל שעה ורגע, ונשבים לבין האומות בלי ידיעתם מי יהין לומר שלא יקבלו התוכחה) וגם החיוב למסור נפשו בשביל אהבת ה' והשכינה ובשביל אהבת ישראל שלא ישרף העולם באש של הדינים הקשים חלילה.

וכבר כתב הגה"ק רבי הלל קאלאמייא בספרו מקרי דרדקי שמות, (באות רי"ח) שמי שאינו מדריך כראוי עובר על שלש אזהרות של ע"ז (אינו מדריך כראוי היא מאביווייהו דע"ז).

ויומתק הדבר יותר למה דאיתא (בוהר) מי שאינו מדריך כראוי עובר על שלשה אזהרות של ע"ז:

לא תשתחוה,

לא יהי' לך אלהים אחרים,

ולא תעשה לך פסול,

וזהו אפשר כוונת (פסוק הנ"ל) ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם, "וי"י"א"מ"ר מפרש הרמז בנוטריקין "ולי"מה "יקרו"ריעך"אל כפירש"י, ולא כפירש"י מה יקר בעיני צדיקים שבכל דור התופשים מידת א-ל משום להדריך וללמד הוא הגדולה שבגמ"ח, וגם ויאמר אליהם, תיבת ויאמר נמשך לפניו ולאחריו הזהיר אותם ואמר משכו אם לא יעשו הדרכה לדורם כראוי אזי נכשלים בע"ז, מש"ה הזהיר אותם משכו מע"ז.

עוד שם באות (תע"ג) וז"ל:

איתה (בוהר) מי שאינו מנהיג ומדריך את דורו כראוי עובר על לא יהי' לך אלהים אחרים, ובזה אפשר לפרש כוונת (פסוק א' הושע סימן י"ג) ויאשם בבעל, "ב"ב"ע"ל מפרש הרמז בנוטריקין "לך"עמי"בוא"בחדריך שיתבוננו על מעשיהם בחדרי לבבם, והם לא הדריכו אותם כראוי לעוררם להטיב מעשיהם, ועי"כ ויאשם בבעל כפשוטו, כזהר הנ"ל, עכ"ל.

* * *

כל צדיקי וגדולי הדורות מדורות הקודמים חרדו תמיד ודאגתם היתה על פניהם לטכס עצות איך לפעול לתיקון הדור בזה וכל אחד ואחד ניסה להשתדל ולפעול ככל אשר בידו לפי דרגתו לתיקון הדור כדי לצאת ידי חובתו. במחאה - תוכחה - וערבות ובמצות "ואהבת" לאהב את ה' על הבריות ולקרבתם תחת כנפי השכינה.

א. אברהם אבינו עליו השלום כתב ספרים להוכיח לעולם שה' הוא הבורא והמנהיג וכו' כמבואר ברמב"ם (פ"א מה' עבו"ם הלכה ג') וז"ל: והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד והי' מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר וממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא שנאמר

ויקרא שם בשם ד' אל עולם וכיון שהי' העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו הי' מודיע לכל א' וא' כפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפי' ורבבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו, וישב יצחק בגרר מלמד ומזהיר, ויצחק הודיע ליעקב, ומינהו ללמד וישב מלמד ומחזיק כל הנלוים אליו, ויעקב אבינו למד בניו כולם והבדיל לוי ומינהו ראש והושיבו בישיבה ללמוד דרך השם ולשמור מצות אברהם עכ"ל. הרי שאברהם אבינו ע"ה כבר חיבר ספרים בעניני היהדות ושלחם כדי להפיץ ולהודיע על ידי כך שה' אל עולם.

ב. היערות דבש הוציא לאור ספר על הלכות שבת בשפת האידיש וכתב (שם...) שאפילו שהוא יודע שילעגו עליו על זה שכותב ספר באידיש בכל זאת כדי לצאת יד"ח ללמד את העם לא איכפת לו בזה.

ג. ובספר זכרון ש"י מביא הצוואה של הגאון מו"ה שעפטיל זצ"ל בנו של השלה"ק אות י"ז וז"ל: שהנשים יהי' רגילים לקרות חומש בל' אשכנז' גם ספר לב טוב וכו'.

ד. ובספר משכיל אל דל (כרך א' ח"ב כלל א' פרט ה' דף י"א). שמביא אותו בין הספרי מוסר הנעתקים בלשון יודיש טייטש שיהא לו עיתים לקבוע ביום או בלילה ושכרם מה' כאילו עסקו בהיות דאביי ורבא.

ה. ועוד פעם מביאו (בכרך א' ח"ב בכלל ה' פרט ד' דף מ"ב) וז"ל: ויכול ללמוד מספרים כאלו דרך ה' להיות צדיק גמור.

ו. ועיין פלא יועץ (אות דפוס) וז"ל: והנה מאחר שעל הרוב קצור קצרה יד החכמים מלהזכיר ספריהם כו', וראוי לעשירים כו' לפתוח ידיהם אליהם בעין יפה ובזה חלק כחלק יאכלו עם החכם כו' והכל לפי מה שהוא הספר, ולפ"מ שהוא נצרך לרבים, ולפי התועלת הנמשך ממנו לעבודת השי"ת ודוק ותשכח שכמעט אין כסף שיהא נחשב למצוה רבה כזו, שכל הוצאה של מצוה הוא לשעתו כו', אבל זה הנותן לצורך הדפוס צדקתו עומדת לעד דור דורים, והוא מזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו כו' מה טוב חלקו קנה שם טוב, קנה לו דברי תורה, קנה לו חיי העוה"ב, וגם העוה"ז כו' עכ"ל.

ועיין עוד בפלא יועץ ערך תוכחה, שמצות התוכחה אפשר לקיים גם אחר מותו על ידי חיבור ספרים, וז"ל: "ומצוה זו יכול האדם לקיים אף כי אחרי מותו לרב דורות אם חננו השם דעת, יכתב בספר דינים ומוסר השכל. ואף כי רבו הספרים כאלה ותורה מנחת בקרן זוית, אין דורש ואין מבקש כי אם השרידים, אף-על-פי-כן הוא יעשה ויכתב תורתו, אולי ברב הימים המצא ימצא מי שיטול ספרו בידו ויעשו לו דבריו פרות, ויבנה גם הוא ממנו, והיהו שפתותיו דובבות בקבר. ועל-כן מה טוב ומה נעים לסדר ספר מדינים ומוסר ללועזים בלעז, כי הן רבים עתה עם-הארץ ויותר מועיל ומזכה לנפשו בעשות ספרים כאלה, מעשות ספרים בפלפולים וחדודים ודרושים, אשר ספרים כאלה רבו, והם מגוללים בעפר, עש

יאכלם, כי הספרים רבים והלומדים מועטים, ומסתפקים בספרי התלמוד ופוסקים, ומפרשים ראשונים וקצורי דינים הלואי שיספיק לנו הזמן ללמד אותם כתקונם, אבל למוכיחים ינעם ועליהם תבוא ברכת טוב" (פלא יועץ תוכחה).

ז. והגה"ק בעל ישמח משה כתב ספר בשפת האידיש על טהרת המשפחה, ואמר ג"כ שהגם שהוא יודע וברור לו שכל הלומדים יצחקו ממנו אבל לגודל התועלת בזה, וכדי לצאת ידי שמים אינו מסתכל על כבודו.

ח. החפץ חיים זצ"ל ג"כ כתב כמה וכמה חיבורים באידיש כגון ספר גדר עולם, נדחי ישראל, תפארת אדם, ועוד רבים.

ט. וז"ל: החפץ חיים הק' בשיחות (אות מ"ה) ... רק אנכי מחבר ספרים על מצות האלה ומפיצם בין אלפי ישראל ולומדים בהם ובאים לידי מעשה, עכ"ל.

י. הרה"ק הצדיק רבי הלל מקאלמאייע זי"ע (בהתנצלות לספרו משכיל אל דל) כתב וז"ל: והנה הב"ח (חלק ח"מ ס" ט) הקשה מדוע מימות שמואל הנביא עד עתה לא מצינו אחד מגדולי ישראל שקינא לעשות כמעשיו ולילך בדרכיו לסבב בכל שנה, גלגל, ומצפה, וכל ערי ישראל להדריכם. ובאמת יש לומר תירוצים על קושי' זו אבל קשה מאד לסמוך לעשות הלכה למעשה על תירוץ זה.

[הב"ח כתב שם וז"ל, ומיהו האינדא אין חיוב לחזור בעיירות כיון שישראל מועטים בכל העיירות, ואיכא נמי סכנת דרכים בין העכו"ם, עכ"ל. והגה"ק הנ"ל אינו מסכים לזה וכותב שם, שאם יש דרך לסבב גלגל, ומצפה, וכל ערי ישראל, להדריכם ולנהלם, ועל דרך זה לא יהיה שייך תירוץ הנ"ל... בודאי בלי שום ספק שרמיא עליו לסבוב לילך כדרך שעשה שמואל... עיי"ש. ובפרט בזמנינו שלא שייך תירוץ הב"ח מפני שב"ה ישראל מרובים המה בכל העיירות בלע"ה, וכן לא שייך סכנת דרכים מפני העכו"ם כמו שהיה בימים ההם].

וכותב עוד שם שבאופן זה להדפיס ספרים ולשלחם על פני חוצות יש חיוב לחזור בעיירות, כלה ואבד תירוץ הנ"ל וזלה"ק: "והדרך הזו הוא אם חינונו ה' בשמץ דעה והשכל ובקצת לשון למודים, מחויב הוא לשמוע להתנא שהזהיר ואמר אל תחזיק טובה לעצמך, אלא לעשות כמו שאמר (ספר חסידים) קנה לך חבר, וקנה תהיה לך חבר שיהיה כל דבריו מה שחוננו השם כתוב בעט ברזל ועופרת. ואז רמי' עליו לעשות כל מה שביכולתו אם אי אפשר בענין אחר אפילו לחזור על פתחי נדיבים לשאול עזר שיהיה יכול להדפיסו ולשלחו על פני חוצות כדי שיהיה נקי מקללות "ארור "אשר לא "יקים "את "דברי "התורה "הזאת. ומאזהרות יחזקאל "צופה "נתתיך "ואתה "לא "הזהרת וכו' ומקושיות הב"ח, שהרי לסבב עיירות באופן זה ולהדריך ולהוכיח, כבר כלה ואבד תירוץ הנ"ל, עכ"ל. הרי שנקט לדבר ברור שלהוכיח על ידי הכתב ולהדפיס ספרים בדברי תוכחה מוטל החיוב בלי שום תירוץ ומוצא, וביותר שיש חובה בזה לחזור על פתחי נדיבים לשאול עזר שיהיה יכול להדפיס כתביו ולשלחם על פני חוצות כדי שיהי' נקי מקללות.

ממוצא דבריו למידים שיש חיוב תוכחה בכתב. ואין שום תירוץ להפטר מתוכחה בכתב. מן השמים סיבבו וזיכו בזכות מיוחדת שכל מחברי הספרים הנ"ל זכו שספריהם יתקבלו בכל בתי בני ישראל ונדפסו אידרא לרבבות ומאות אלפים.

* * *

גודל מעלת התועלת בתוכחה בכתב:

א. בדיבור לפעמים אינו רוצה לשמוע או אינו יכול לשמוע במעמד ההוא, אבל במוכיח בכתב והכתב מונח לפניו תמיד ורואה אותו תדיר, ויקחה בין לבין עצמו לעבור עליה בניחותא בזמן שנוח לו, ובאופן שנוח לו, יכול להשפיע שיתעורר ויקבל דברי התוכחה.

ב. על ידי הכתב אפשר להגיע לכל אחד ואחד שבעולם.

ג. על ידי הכתב אין חשש של לא תשנא את אחיך בלבבך.

ד. על ידי הכתב אין לחוש על לא תשא עליו חטא כי אינו רואהו שיתבייש מפניו.

ה. על ידי הכתב המונח לפניו אפשר דהוי מוכיח מאה פעמים כי הרי כל פעם שיקרא בו הרי הכותב מקיים מצות תוכחה.

ו. על ידי הכתב יכולים להגיע למליוני יהודים ביום אחד על ידי הדואר וזה אי אפשר באופן אחר.

ז. על ידי תוכחה בכתב נתפטרנו מהעונש של ערבות ותוכחה (חיד"א).

מה גם שהיות וידוע שהמכשלה הנוראה הזאת היא עדיין תחת ידך, והפירצות שכבר התרעמנו עליהם כל כך עדיין לא בא על תיקונם הראוי ולא גדרו כפי הצורך, רק מה, בזה שמרבים לפרסם בזה, הרי ישראל קדושים הם ובכל פעם שמפרסמים בעיתונים מתעורר לבם הטהור למאות ואלפים להפריש עצמם ולמשוך ידיהם מאכילת בשר בהמה, והשי"ת יזכינו להיות ממזכי הרבים והיה זה שכרי מכל עמלי בזה ובבא.

ובזה יצאתי ידי חובתי להשואל מדוע.

והשי"ת יעזור שכלל ישראל יתחזקו במצות תוכחה מחאה וערבות, ויערה ה' רוח טהרה ממרום לעורר לבות בני ישראל לקיום התורה והמצוות כראוי ונזכה להיות ממזכי הרבים שעל ידה נגאל בגאולת עולמים.

הק' שלום יהודה גראס

